

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.600

Nr. 1

15. januar

73. årg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1952

naar og hvor
De ønsker det
fra

DVI

VANDINGSANLÆG
-omgaaende Levering
-forlang Brochure.

DANSK VANDINGS INDUSTRI
PROJEKTERING · FABRIKATION
INGENIØR HOLGER ANDERSEN
SNOGHØJ FREDERICA · TELEFON ERRITSØ 125

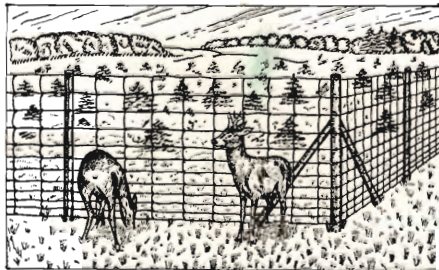

DE DANSKE MEJERIFORENINGERS
FÆLLESORGANISATION . AARHUS

„DANSK STAALGÆRDE“

BEDSTE OG BILLIGSTE HEGN
TIL MARK, SKOV, HAVE ETC.

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

Vestjysk
Trælasthandel

Varde
Betonvarefabrik

H. Kunee og Aage Pedersen
Varde . Tlf. 519 - 520

Landbrugsrør
(drænrør)
efter Ingf. normer.

FORLANG TILBUD

CODAN
Arbejdsstøvler

CODAN

Vi er købere til **GRANTRÆ**

i alle sorteringer fra brænde til master. Vi betaler
højeste dagspris, og vi kan ved vor skovfoged
være Dem behjælpelig med udvisning, skovning
og opmåling. Ring eller skriv til:

A/S PAP- & TRÆMASSEFABRIKERNE

KLOSTERMØLLE & VILHOLT pr. Skanderborg

Kontant betaling . Reel behandling

Det Jenssen Buchske legat.

Det Jenssen Buchske legat. Kasse-regnskab for 1950-51.

Indtægt.		Udgift.	
Kasse- og bankbeholdning		Afdrag på prioritetslån	kr. 82,52
1/4 1950	kr. 13.024,97	Bekendtgørelse af regnskabet	» 110,—
Renteindtægt	» 139,95	Forøgelse af effektbeholdning	» 3.800,—
Formindskelse af udestående		Kasse- og bankbeholdning	
fordringer	» 1.696,72	31/3 1951	» 15.096,38
Plantagens driftsoverskud	» 4.227,26		
	<u>Kr. 19.088,90</u>		<u>Kr. 19.088,90</u>

Status pr. 31. marts 1951.

Aktiver.		Passiver.	
Den Jenssen Buchske plantage	kr. 57.122,99	Rest-prioritetsgæld	kr. 6.637,47
Udestående fordringer	» 3.871,95	Netto-formue	» 78.653,85
Beholdning af skoveffekter	» 7.200,—		
4 % ny jydsk Kjøbstadskreditforeningsobl.	» 2.000,—		
Kasse- og bankbeholdning	» 15.096,38		
	<u>Kr. 85.291,32</u>		<u>Kr. 85.291,32</u>

Viborg, den 2. november 1951.

N. Basse.

B. Dalberg-Larsen.

Ernst Jeusen.

Regnskabet er revideret og fundet i overensstemmelse med bøgerne. — Under revisionen er tilstedeværelsen af de i regnskabet opførte kasse- og bankbeholdninger konstateret.

Viborg, den 3. november 1951.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

Bestyrelsen for »Det Jenssen Buchske legat«.

P. b. v.

Chr. Lüttichau.

Kloakrør — Landbrugsrør
Monierør — Spidsbundsør
Mærket \triangle 33, leveres overalt

Hovedkontor tlf. Ringsted 468
Fabrik: Hedehusene, telef. 18
— Birkerød — 468

Ringsted Cementvarefabrik og Tommerhandel A/S

Jydsk Skovfrø

Løndal pr. Addit — Tlf. Burgårde 6 u

Frøindsamling i godkendte og udvalgte bevoksninger
Alt frø leveres med angivelse af afstamning og spireevne
Klængning og opbevaring for skovdistrikter

Prisliste sendes på forlangende

Brug **RANDERS**
REB

Alle arter jordbrugskalk -
SKANDINAVISK KALK & KRIDT 1/5

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10053
Værket telefon Gug 10

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 1

15. januar 1952

73. årg.

indtrædende medlemmer indtegnes hos selskabets forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Større bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Oplag 19.600 eksemplarer.

Indhold: En hilsen. — Ved årsskiftet. — Nedbør og kunstig vanding. (Sluttet). — Hundrede år. — Gårdejer P. Chr. Nagstrup, Ulfborg. — I få ord.

Formanden for hedeselskabets bestyrelse overbragte under nytårskuren selskabets høje protektor Hans Majestæt kong Frederik d. IX Det danske Hedeselskabs bedste ønsker for 1952.

Kongen takkede selskabet for godt arbejde i det svundne år og bad formanden bringe selskabets medlemmer alle gode ønsker for det nye år.

Ved årsskiftet.

Ved det kommende årsmøde vil der som sædvanlig blive givet en udførlig oversigt over hedeselskabets arbejde i det år, der nu er forløbet. Ved årsskiftet skal det kun nævnes, at hedeselskabet kan se tilbage på året, der gik, med tilfredshed. Virksomheden har, som i de foregående år, været meget omfattende og stærkt præget af en udbredt forståelse af den betydning, det har for hele vort samfund, at nye arealer indtages til dyrkning, og at jordens produktionskraft øges.

Vi retter en varm tak til alle, der i det forløbne år har støttet hedeselskabets virke, og beder selskabets medlemmer, venner og medarbejdere landet over modtage ønsket om et godt og lykkeligt nytår.

Chr. Lüttichau.

Niels Basse.

Nedbør og kunstig vanding.

Af civilingeniør Niels Venov.

(Sluttet.)

Regnvanding. Den foreløbig mest populære form for vanding herhjemme er vanding ved hjælp af regnvandingssystemer, hvor man som spredereggregat anvender den såkaldte »regnkanon«.

Vandet føres under højt tryk — omkring 5 atm. — ved hjælp af et flytteligt rørledningssystem ud til sprederen. Sprederen er udført som et skråtstillet rør forsynet med en dyse, og dette strålerør bevæges automatisk ved hjælp af særlige anordninger omkring en lodret aksel. Fra en enkelt sprederopstilling kan der vandes et cirkulært areal af størrelsesorden: $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{1}$ td. land, idet vandet kastes 30—40 m bort. Det høje vandtryk bevirker en fin forstøvning af vandet, og man opnår en vanding, der er meget lig den naturlige regn.

Anvendelsen af disse regnvandingsanlæg kræver ingen kostbar terrænregulering, og da man på letgennemtrængelig sandet jord vanskeligt ved hjælp af andre vandingssystemer kan give så små doser vand som 10 mm ad gangen, er det forståeligt, at regnkanonanlæggene har fået så stor udbredelse.

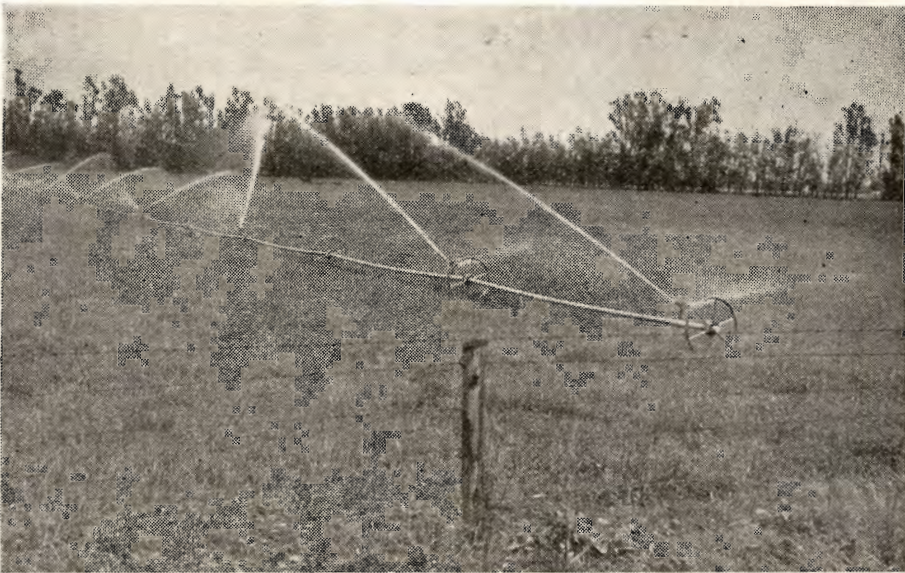
Ved anvendelse af mindre spredere kan der dog opnås en endnu finere vandfordeling og endnu »blødere« regn, og der kan sikkert ventes en anvendelse af sådanne spredere, især på sandjorden, hvor en udvaskning af de finere partikler i jorden let kan finde sted.

De flyttelige rørsystemer består af ca. 6 m lange aluminiumsrør eller tyndtvægede stålrør, der kan sammenkobles ved særlige anordninger.

Regnkanonen spredrer vandet over et cirkulært areal. Bemærk de letflyttelige letvægtsrør med de flexible koblinger.

Da regnvandingssystemerne arbejder under højt tryk, kræver de megen kraft og de er derfor dyre i drift. Men når vi sammenligner dem med overrislingsanlæggene i udlandet under klimaforhold,

Vandingsanlæg med små regnsprede. Bemærk endvidere, at hele vandingsystemet er på hjul. En mand kan fra et punkt ca. midt på ledningen rulle hele systemet hen over marken.

hvor landbrug ville være umulig uden vanding, må vi betænke, at der der vandes med indtil 1000 mm vand pr. sæson, medens vi her i landet anvender ca. 100 mm.

Tidspunkt for vanding og dennes størrelse.

Ved driften af vandingsanlæggene bør det selvsagt tilstræbes, at denne bliver bedst mulig. Af hensyn hertil er det igen nødvendigt at tage jordbundens vandforrådstal, nedbørsforhold og planternes vandforbrug m. v. i betragtning.

Det er på forhånd indlysende, at såfremt der vandes med større vandmængder end svarende til, at fugtighedsprocenten i jorden hæves til den naturlige vandkapacitet, vil de overskydende vandmængder være delvis spildt. De kan i værste fald give anledning til et mindre udbytte.

I virkeligheden bør man, når der vandes, ikke supplere med vand helt op til naturlig vandkapacitet, idet der bør stilles en margen til rådighed for eventuel regn. Det kan i denne forbindelse siges, at vi mangler oplysninger om sandsynligheden for regn efter et vist antal dage uden nedbør.

Tidspunktet for vanding og størrelsen af den rette dosering bliver, når man også betragter den naturlige nedbør som en slags vanding (desværre temmelig ukontrollabel) til syvende og sidst et spørgsmål om at anslå planternes vandforbrug fra dag til dag under hele vækstperioden.

Jeg mener, at daglige oplysninger om fordampningen fra en sø i så henseende kan være til værdifuld støtte.

Fordampningen fra en sø afhænger jo for så vidt af nogenlunde de samme faktorer som fordampningen fra planter; nemlig temperatur, luftens fugtighed, vindstyrke, dagens længde m. v.

Amerikanske undersøgelser viser da også en temmelig nøje sammenhæng mellem fordampning fra søer og planters vandforbrug.

Harry F. Blaney angiver forskellige planters vandforbrug i forhold til fordampning fra søer:

Fri vandoverflade	1,0
Lucerne.. . . .	0,9
Græsmark	0,85
Kartoffer	0,70
Havre-byg	0,85
Sukkerroer	0,70

Tallene angiver forholdet mellem planternes vandforbrug under vækstsæsonen og fordampningen fra søoverfladen i det tilsvarende tidsrum.

Det bemærkes, at planterne under hele vækstperioden ikke har lidt under vandmangel, og at tallene gælder for kystklima med høj fugtighed i de vestlige amerikanske stater.

Det er ikke alene for hele vækstperioder, at overensstemmelsen er god. Også inden for den enkelte vækstperiode er der under hele perioden et nogenlunde konstant forhold mellem fordampningen fra søoverfladen og den pågældende plante.

Herhjemme har *Colding* allerede i tiden 1849—59 målt planters

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

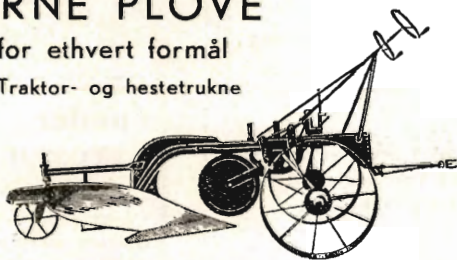
Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer . Indhent tilbud Tlf. Højslev 3

MODERNE PLOVE

for ethvert formål

Traktor- og hestetrukne

Bovlund 24" traktorplov, type 9 H

Plovfabrikken »Bovlund«

H. WILKENS

Bovlund pr. Branderup J.

Telefon: Branderup 34y

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Århus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas

Telf. Kaas 11

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

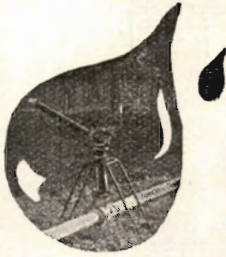
Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

REGN

i rette tid og rigtig mængde er den altbestemmende faktor for afgrødernes vækst og

bestemmer høstudbyttet

Svend Puggaards Maskinfabrik

St. Sct. Hansgade 7
Viborg . Telefon 1269

Specialkonstruktion,
der muliggør supplerende
udvidelser

Leverandør til
hedeselskabet

Overslag og tilbud på regnvandingsanlæg i alle størrelser

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon 14350
Gensidigt selskab

Ansoarsforsikring

Reventlowsgade 14
København V.

Automobillforsikring

Aktieselskabet

De danske
Sukkerfabrikker

København

Alt i prima røde drænrør.

Silkeborg, Herning og omliggende
teglværkers salgskontor

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende værker:

A/S Lysbro Teglværk.
De Forenede Teglværker,
Lysbro.
Bøgild Teglværk, Lysbro.
Vinderslevgaard Teglværk.
Paarup Teglværk.

Bjødstrup Teglværk.
Gjern Teglværk.
Visgaard Teglværk.
Højriis Teglværk, Ikast.
De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning.

A. Philipsen & Co

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Viborg Andels- Svineslagteri

vore udsalg bring. i erindring
Telef. 137 og 779

Funder Karosserifabrik

Telefon 12

Traktor-Førerhuse,
Gummivogne m. m.

Til alle slags bygninger

DANSK

ETERNIT

TAG- OG VÆGBEKLEDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR:
KAMPMANNSGADE 2 . KBHVN. V
TELEFON: CENTRAL 3785

„Cimberia“

Tømmerhandel

Aktieselskab

A A B E N R A A

Indhent tilbud

Dansk Brandforsikringselskab

af 1904 - gensidigt selskab.

Bygninger og løsøre.
Virkefelt hele landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

„VERMUND“

H. Struers chemiske Laboratorium

Apparater
Instrumenter
Glasvarer
Kemikalier

Leverandør
til hede-
selskabets
laboratorier

AARHUS
4748

KØBENHAVN
C 1402

ODENSE
3602

vandforbrug og fordampning fra det fri vandspejl, og hans målinger tyder også på, at der er et nogenlunde konstant forhold mellem fordampning fra søoverfladen og planter vandforbrug.

Som et yderligere bidrag til belysning af forholdet mellem planter vandforbrug og fordampning fra søoverflader har jeg foretaget en beregning af forskellige planter vandforbrug. Såfremt jeg antager, at Harry F. Blaney's koefficienter for vandforbrug kan overføres til danske forhold, kan jeg beregne vandforbruget (jvfr. fig. 5) for forskellige afgrøder.

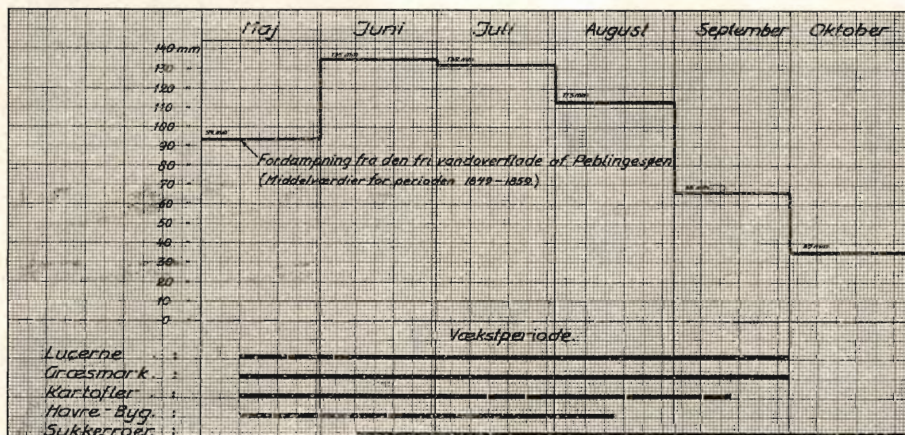

Fig. 5.

Beregning af planter vandforbrug i mm for en normal vækstperiode.

Afgrøde	Fordampning fra sø		Blaney's koefficient	Plantens vandforbrug
	i vækstperioden	Vandforbrug		
Lucerne	10. maj—1. oktbr.	510 mm	0,90	$510 \times 0,90 = \text{ca. } 460 \text{ mm}$
Græsmark	10. maj—1. oktbr.	510 »	0,85	$510 \times 0,85 = \text{ » } 430 \text{ »}$
Kartofler	10. maj—15. septbr.	477 »	0,70	$477 \times 0,70 = \text{ » } 330 \text{ »}$
Havre-byg	10. maj—15. august	387 »	0,85	$387 \times 0,85 = \text{ » } 330 \text{ »}$
Sukkerroer . . .	9. juni—1. novbr.	436 »	0,70	$436 \times 0,70 = \text{ » } 310 \text{ »}$

Det vil af ovenstående fremgå, at jeg kunne ønske mig, at målinger af fordampningen i søer i lighed med Coldings påny blev foretaget. Daglige bulletiner om fordampningen, sammenholdt med målinger af nedbør, og oplysninger om jordens vandforråd vil kunne give et nyttigt materiale til brug ved fastsættelse af vandingstidspunkt og vandmængde.

Til slut vil jeg pege på, at Danmark er et af de grænseområder, hvor spørgsmålet om vanding er rentabel eller ikke, er ret vanskeligt at bedømme.

Vi må af denne grund, så vidt det er muligt, fra første færd undgå, at der foretages fejlinvesteringer i vandingsanlæg, og vi bør altså i så henseende have vor opmærksomhed henvendt på jordbundstypen, når vandingsanlæg skal projekteres.

Hundrede år.

Kreditforeningen af jyske Landejendomsbesiddere
skænkede Kongenshus mindepark 10 000 kr.

Den 1. december 1951 var det 100 år siden, at den første danske kreditforening oprettedes, nemlig Kreditforeningen af jyske Landejendomsbesiddere. Hundredårsdagen gav anledning til forståelig megen festivitas — næppe har heller nogen institutions oprettelse og udvikling fået så afgørende og betydende indflydelse på det jyske landbrugs sunde udvikling, som denne realkreditens fornemste og største organisation i Jylland.

Det danske hedeselskab lykønskede ved jubilæet, idet bestyrelsens formand, kammerherre *Lüttichau* og direktør *Niels Basse* overrakte kreditforeningen hedeselskabets sølvbæger. Sølvbægeret er på den ene side smykket med en gengivelse af hedeselskabets hovedkontor, den samme bygning som i mange år var kreditforeningens domicil.

I anledning af jubilæet skænkede kreditforeningen 10 000 kr. til »Kongenshus, mindeparken for hedens opdyrkere«.

Kreditforeningsdirektør E. J. Wittrup.

— — —
Som skik er ved et hundredårs jubilæum udsendtes også et jubilæumsskrift, fuldt værdigt jubilæet, såvel i udstyr, tryk som indhold.

Arkivar, dr. phil. *Sigurd Jensen* har omhyggeligt og grundigt formet fremstillingen af kreditforeningens historie, kronologisk følgende foreningens udvikling, således som ydre og indre forhold dikterede den. Der er gjort grundige forstudier og tilvejebragt et indholdsrigt og læseværdigt stof, og læseren lades ikke i tvivl om, at det har været dygtige og forudseende folk, der med *L. N. Bregendahl*, *M. P. Bruun* og *T. C. Dahl* i spidsen tilrettelagde udviklingen i de første vanskelige år, hvor kreditforeningsproblemer var delvis ukendte her i landet. Det har været sagt ofte og utvivl-

somt med rette, at det er realkreditens udformning igennem de danske kreditforeninger, der har været den store løftestang for landbrugets forholdsvis smertefrie vækst og modernisering i de forskellige perioder, men nogen endelig og fuldstændig undersøgelse heraf foreligger ikke. Med et lille suk erkender anmelderen af jubilæumsskriftet, at, selvom det for kreditforeningen er helt naturligt at få organisation, vækst o. s. v. belyst lige til fremskaffelse af portrætter af forlængst henfarne koryfæer, så er det dog ikke det, der fanger interessen udadtil. Det er derimod de steder, hvor kontakten med det daglige liv forekommer, f. eks. omkring kriseårene i 30-erne, konverteringsproblemerne o. s. v., her er nogle skarpe glimt af kreditforeningens dybe rodfæstethed i vort samfund. Jubilæet kunne have givet anledning til den undersøgelse og beretning om jydsk landbrug, socialt og økonomisk, som hidtil ikke er skrevet. Det skulle være en undersøgelse, der fortalte om den store pengemangel før 1840, en pengenød, der ikke hindrede planlægning af de største projekter på de landøkonomiske områder, og forandringen i løbet af 50-erne, over pengekrisen til omlægningen af landbrugets driftsformer, den pludselige almene udvikling af interessen for hedeopdyrkning og skovplantning o. s. v., alle de mærkelige faser i dansk og navnlig jydsk landbrugs historie i tiden indtil 1900. Hvor stærkt spiller realkreditinstitutionernes indførelse med i dette kor af begivenheder? Hvad er årsag og hvad er virkning? Det var denne redegørelse, der her havde været en mulighed for at have fået —.

Det er som nævnt en smuk bog, måske den smukkeste, der nogensinde er lavet i Viborg. *Bachhausens* Bogtrykkeri har ære af den, men må dele æren med illustratoren *Mads Stage*, og den eller de, der indenfor kreditforeningens egne vægge har tilrettelagt formen. Inden jeg lægger bogen til side noterer jeg, at den i 1905 afdøde etatsråd *Carl Neckelmann* i 1845 har offentliggjort en afhandling med forslag til en kreditforening. Denne afhandling er fremkommet *efter* Bergsøes, men rummer sådanne detaljer, at det vel ikke er usandsynligt, at Neckelmanns forslag har haft direkte betydning for kreditforeningen. Bregendahl, Bruun og Neckelmann var nære venner, alle 3 bosiddende i Viborg. Neckelmanns skikkelse skimtes temmelig klart i forbindelse med kreditforeningen. Det ville være af lokalhistorisk interesse at vide, om Neckelmann måske har spillet samme rolle for kreditforeningen og dens stiftere, som en anden viborgenser, justitssekretær *Morville* udfyldte omkring hedeselskabets stiftelse. Men jubilæumsskriftet er tavs herom. Kun en note fortæller, at forfatteren er bekendt med Neckelmanns afhandling.

has.

Gårdejer P. Chr. Nagstrup,

Ulfborg.

Fredag den 30. november afgik repræsentant i hedeselskabet, gårdejer P. Chr. Nagstrup, Bukbjærggaard, Ulfborg, pludseligt ved døden, 69 år gammel.

Med P. Chr. Nagstrup har Det danske Hedeselskab mistet en af sine trofaste og gode venner. Siden 1932, da han overtog forretningsførerhvervet for det store Ulfborg distrikt, tilførte han hvert år hedeselskabet nye medlemmer og gjorde Ulfborg området til et af de i medlemstal største distrikter i forhold til befolkningstallet. Med kærlighed til opgaven varetog han hedeselskabets interesser, og dette førte da også til, at egnens beboere i 1941 indvalgte ham i hedeselskabets repræsentantskab.

Med sit jævne, elskværdige og hjælpsomme væsen fandt han sig uden vanskelighed til rette i repræsentantskabets rækker. Når han ved årsmøderne tog ordet, var det altid for at give udtryk for sin glæde over udviklingen af de opgaver, der stod han hjerte nærmest: Plantningssagen og hedeopdyrkningen. Han var i en årrække formand for plantningslauget i Ulfborg, og formand for det lokale herredsudvalg vedrørende Mindeparken for Hedens Opdyrkere, og udrettede her et godt og dygtigt arbejde.

P. Chr. Nagstrup var agtet og anset i sine fagfællers kreds, han drev sin gård mønstergyldigt og blev, som naturligt var, i vid udstrækning trukket ind i offentligt arbejde — bl. a. øvede han en stor indsats i andelssagens tjeneste.

Hans minde vil længe blive bevaret.

I få ord — ★

★ ★

Gave til mindeparken.

Arnborg Hedegaard — den selvejende institution, der i anledning af kong Christian d. X's regeringsjubilæum d. 15. maj 1937 blev oprettet af Mosaik Trossamfund som et opdyrkningselskab — har besluttet at yde

Til alle brugere af kunstgødning!

Fabrikationen af superfosfat og de løbende tilførsler af kali- og kvælstofgødning til dækning af landets forbrug kræver, at der hver dag året igennem skaffes plads til oplagring af over 3000 tons kunstgødning.

De mange gødningspakhuse landet over er ved at være fyldt til randen.

Hvis der ikke skaffes plads, risikerer vi, at kunstgødning, der egentlig er bestemt for Danmark, må dirigeres til andre lande —.

Hvis De tager Deres gødning hjem, så snart Deres leverandør kan tilbyde den, gavner De landets gødningsforsyning, fordi De derved skaffer plads på pakhusene til nye forsyninger, og De gavner Dem selv, fordi De så er sikker på at have gødningen, når De skal bruge den.

Dansk Andels Gødningsforretning - E. Lunding $\frac{1}{2}$
Det danske Gødnings-Kompagni $\frac{1}{5}$

A/S TROLDHEDE PLADEINDUSTRI bringer hermed
fabrikkens mange leverandører rundt i de jyske plantager en tak
for samarbejdet i 1951.

Det er hedeplantagernes vækst og trivsel, der har muliggjort udviklingen af den høje kvalitet, der præger de danske

Danatex træfiberplader

OG

Troldtekt træbetonplader

Pladerne fås hos tømmerhandlere
og
forhandlere af bygningsmaterialer

FABRIK

A/S TROLDHEDE PLADEINDUSTRI
TROLDHEDE

et årligt bidrag på 500 kr. til Kongenshus, mindeparken for hedens opdyrkere. Det første bidrag vil blive udbetalt 1. april 1952, og det er udtrykkelig fastsat, at gaven skal anvendes til vedligeholdelsesarbejder i mindeparken.

Formanden for Arnborg Hedegaard er direktør *Sofus Oppenheim*, Hellerup.

*

Det danske Hedeselskab og »Kongenshus, mindepark for hedens opdyrkere« holder begge bestyrelsesmøde i København den 17. januar, og den 18. januar har *A/S Jydsk Landvinding* bestyrelsesmøde og generalforsamling, også i København.

*

En af de ældste ejendomme i Viborg,

beliggende i de gamle bygningers gade, Mogensgade, nr. 38 kaldet den gamle »Gildesgaard«, skrås overfor den landskendte Karnapgaard, er købt af Det danske Hedeselskab. Overtagelsen finder sted den 15. januar, og i den ny-erhvervede ejendom vil blive indrettet tegnestuer, således at der derved skaffes plads i hovedbygningen på Hjultorvet til en hårdt tiltrængt udvidelse af laboratoriet.

Hvor gammel ejendommen er, vides ikke, men en del af murene er metertykke, og kældrene er i hvert fald adskillige århundreder. Den ældste del af gården menes at være ca. 700 år gammel.

*

En hædersgave.

Indenfor Skanderborg plantningsforening har der blandt medlemmerne været indsamlet til en gave til foreningens tidligere formand, rentier *J. Andersen Jensen*, Rye, og lige før jul kunne den nuværende formand, fabrikant *Randløv*, Skanderborg, ved en højtidelighed i hjemmet i Rye overrække et margrethebæger og 2 sølvlysestager som et udtryk for medlemmernes tak til *J. Andersen Jensen* for hans mangeårige trofaste arbejde for plantningssagen.

*

Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed.

Fra distriktskontorerne under hedeselskabets mose- og engafdeling foreligger der en opgørelse over arbejdet i oktober måned 1951.

Det fremgår heraf, at der i månedens løb er fuldført 280 arbejder omfattende 1213 ha til en samlet udgift af 1 472 420 kr. Heraf var 262 drænings- og kultiveringsarbejder omfattende 938 ha (udgift 1 208 090 kr.) og 18 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 275 ha (udgift 264 330 kr.).

Derudover er der i samme måned ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 402 arbejdsplaner omfattende 1666 ha til en overslagssum af 2 214 820 kr. Heraf var 384 drænings- og kultiveringsplaner omfattende 1314 ha (overslagssum 1 938 425 kr.) og 18 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 352 ha (overslagssum 276 395 kr.).

C. V. S. L.

*

Storstilet gave til plantningssagen i Sønderjylland.

Den 4. december fejrede Nationalbankens filial i Kolding 50-årsdagen for filialens oprettelse. I den anledning skænkede banken 50 000 kr. til plantningssagens fremme i Sønderjylland, således at beløbet blev overrakt som en gave til *A/S Plantningsselskabet Sønderjylland*, der skal fremkomme med forslag til det store beløbs anvendelse.

Den store gave blev på aktieselskabets vegne modtaget af bankdirektør *Paulsen*, Tønder, der er formand for selskabet.

Der ligger en overordentlig stor anerkendelse af plantningsselskabets

arbejde i Sønderjylland i, at gaven er skænket netop dette selskab. Det var det første plantningsselskab som hedeselskabet fik oprettet i Sønderjylland efter genforeningen ved aktietegning ud over hele Danmark, og selv om der er kommet en lang række plantage-aktieselskaber til siden, så er »Sønderjylland« dog stadig det førende i landsdelen. Af de ca. 3400 ha private plantager, der i de svundne 30 år er oprettet syd for Kongeaaen, ejer selskabet ca. 800 ha. I alle årene har skovrider ved hedeselskabet *Kr. Fromsejer* i Skærbæk været drivkraften i selskabets virksomhed, og fra plantningsselskabets planteskole i Skærbæk er mange millioner planter hvert år fordelt ud over landsdelen dels til plantageanlæg og dels — og ikke mindst — til læplantninger.

I anledning af gaven har forskellige blade meddelt, at A/S Plantningsselskabet Sønderjylland i sin tid blev oprettet, fordi hedeselskabet ikke mente at kunne overkomme arbejdet på rette måde, men oprettelsen var netop og kun et led i arbejdet, og har vist sig at være netop den rette indsats takket være det nære samarbejde, som har bestået og stadig består mellem hedeselskabet og plantningsselskabet.

*

70 år.

Husmand *P. Nielsen*, Tvis, tidligere formand for De jydskes Husmandsforeninger og i tiden 1933—51 denne organisations repræsentant i hedeselskabets bestyrelse, fyldte den 30. december 70 år.

I usædvanlig grad gav fødselsdagen udtryk for, hvor anset *P. Nielsen* er. Fra hele landet kom gratulanter og hilsener. Fra Det danske Hedeselskab mødte direktør *Niels Basse* og overrakte *P. Nielsen* hedeselskabets sølvbæger for fortjenstfuld virke for hedesagen.

P. Nielsen afløste i fjor godsejer, dr. med. *K. A. Hasselbalch* som formand for A/S Jydsk Landvinding.

*

Forstander *Hans Hansen*, Graasten landbrugsskole, og medlem af hedeselskabets repræsentantskab, blev den 8. januar 60 år.

*

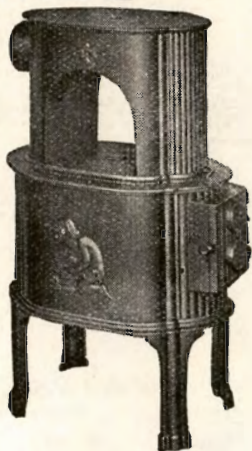
Fhv. amtmand i Ringkøbing amt, medlem af hedeselskabets repræsentantskab, *A. V. Karberg*, er udnævnt til kammerherre.

*

Hedeselskabets distriktsbestyrer i Haderslev, amtsvandinspektør *Th. P. Nielsen*, vendte lige før jul hjem fra U. S. A. fra en 3 måneders studierejse vedrørende drænteknik og dertil knyttede problemer.

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Brændekaminer
Brændekomfurer

Moderne emailerede
Rundtræk-Kaminer
i mange Typer og Størrelser.
Ovne & Komfurer.
Bygnings-Støbegods
RIO Radiatorer
Ribe Centralvarmekomfurer
Brochure sendes paa Forlangende

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON: RIBE 261 (3 LINIER)

Alt i cementvarer.

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer.

Tjæreborg cementstøberi.

Hurtig levering.

Telefon 21

Reel betjening

Landbrugslotteriet

udlodder årligt
kr. 5.485.620

Største gevinst
2 gange årligt
kr. 80.000

Røde DRÆNRØR

fra 2"-12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«

Teglværk
Telefon 10 Ulstrup

AKTIESELSKABET
SKARREHAGE MOLERVÆRK

STRYG elektrisk....

A/s Fiskbæk Briketfabrik

Herborg 12

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)
Kontor i Karup

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (3 lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeförening

Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

FORLANG
„ODIN“
ØL
FINESTE KVALITETER

AALBORG TAFEL AKVAVIT.

. den rigtige

FÆLDESAV

Nr. 915

Ved fældning i tyndere dimensioner er nr. 915 ideel på grund af sin buede ryg. Dette muliggør brug af kilen på et tidligere tidspunkt end med almindelige savs.

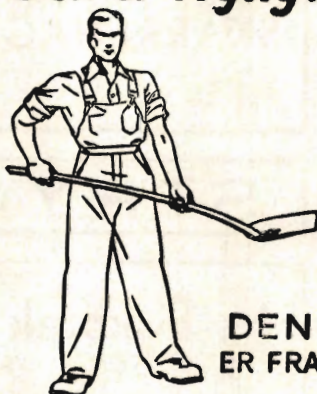
SANDVIK

— den kendes på skæret og letter besværet

**J. CHR. PETERSENS
PAPIRHANDEL A/S**

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn
KØBENHAVN K.
Telefon Central 243
Hovedforhandler
af statens papir

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-HAAB

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjyds Brunkul Industri
Tlf. Kølkær 28 x

Katrinebjerg Teglværk
Tlf. Hejnsvig 17

Mursten - Drænrør

**Nordjydske Andels-
Fjerkræslagteri**

RANDERS - Telf. 5053

Producenternes
eget slagteri

Intet solidarisk ansvar
Se efter vor notering i
dagbladene hver mandag

**L. KRISTENSEN
REMINGTON OG REMTOR
SKRIVEMASKINER**

DANMARKS ÆLDSTE
SKRIVEMASKINE-FIRMA

FREDERIKSBERGGADE 1 A
KØBENHAVN K.

Aktieselskabet

BRØDRENE BRINCKER

Grelsdals Hammerværk pr. Vejle - Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegreb, tørvespader, drænværktøj, lyngleer
Alle slags grebe, forke, spader, roehakker, høstleer
og haveredskaber leveres med fuld garanti

Effektiv
DESINFEKTION

af
Malkemaskiner . Spande
Kloaker . Redskaber
Rørledninger . Kærner
og Centrifuger

er den bedste Forudsætning for Fremstillingen af
første Klasses Mælk

Brug derfor dagligt

● **»CHL« CHLORAMIN** ●

CHR. HANSEN'S LABORATORIUM A/S
Sct. Annæ Plads 3 . København K.

**Skivehus
Asfalt- og
Tagpapfabrik**

Asfalt
til imprægnering
af cementrør

GUGKALK
førøger Afgrøderne

Brug **FINDELT GUGKALK
ELLER PULV. GUGKALK**

GUG KALKVÆRK S
ELMEALLE 2 · AALBORG · TLF. 2908

Aktieselskabet

GYRO

Skive Jernstøberi
og Maskinfabrik

**Stenstrup og Odense
teglværkers kontorer**

Stenstrup - Telefon nr. 19
Prima drænrør

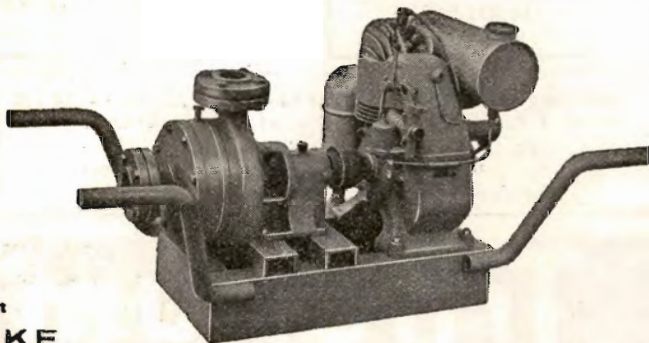
i **Forsikring skal man ha'..**
BALTICA

**Afvandingspumper
Entreprenørpumper
Husvandspumper
Pumper for gartnerler
og ethvert andet
formål**

Skriv efter tilbud og brochure

Aktieselskabet
DE SMITHSKE

JERNSTØBERIER OG MASKINVÆRKSTEDER - Aalborg - Telf. 6696

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med flintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»bundedek«) omkring stødfugerne, ligesom tørvestrøelse med fordel benyttes ved dræning i stiv lerjord.

Spørg hedeselskabet

SKOVFRØKONTORET

Katalog sendes
gratis paa
Forlangende

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 7050 (3 linier)
Aarhus

Brostrøms
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

FRØKONTORET

(for undersøgt markfrø)
— Grundlagt 1887 —

KOLDING
Telefon 43

Herning Hede- & Discontobank

10—12¹/₂, 2¹/₂—5
Telefon 5 . 273 . 720

PALUDANS PLANTESKOLE

— — — KLARSKOV — — —

130 tdr. land

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prisliste

TELEFON KLARSKOV NR. 9

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533
Frøavl og frøhandel

Sophus Berendsen A/S

V. Farimagsgade 41 . København V.
Store Torv 10 . Aarhus

ALT I ENTREPRENORMATERIEL

Leverandør til hedeselskabet

Rødkjærsbro Cementvarefabrik
ved I. T. Birk Telef. Rødkjærsbro 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
Forlang tilbud

A/S **Skive Markfrøkontor**
Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL . FRØHANDEL

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

TELEFON SKIVE 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

TELEFON VIBORG 1330

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTEN

Tårnsløsten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk
Korsør

Røde — 2" — 12" — Drænrør

Forlang tilbud

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker
Islands Brygge 22 — København S. — Central 282

Teglværkernes
SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 . 546

Drænrør

2" — 15"

Mursten - Tagsten

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. Birk . Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14

FØRER KUN \triangle MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

FORLANG TILBUD

Midtjydske Betonvarefabrikker

Fabrik & lager —
Herning og Lind

Telf. Herning 476
Telf. Lind 45

Lager af \triangle mrk. betonvarer

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby . Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D S. 400

Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v| Marius Ødum

Kristrup pr. Randers

Tlf. 400 Randers fri not.

Kun \triangle mærkede varer føres

Største lager

Bedste kvaliteter

Forlang tilbud

Krogsgades Cementstøberi

v| J. C. Halvorsen & sønner

Kontor:
Dannebrogsgade 52, Aarhus
Telefon 5019 . 5020

Ny fabrik i Vejlbj
Tlf. Riisskov 9319

Alt i betonvarer D. S. 400

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus: Hovedkontor

København: Nygade 1

Aktiekapital og reserver
andrer ialt ca. kr. 21.400.000,—

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup

RØDE DRÆNRØR

føres altid på lager fra 2" til 8" - Tilbud til tjeneste

A S GAMMELGAARD TEGLVÆRK
Telefon 187 . Skive

Stenvad

Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede rør føres
Alltid leveringsdygtig

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD

Telefon 921

Normrør

med garantimærket \triangle

Imprægnering

Brøndrør

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen

Telf. 111 Bjerringbro

ALLE

\triangle MÆRKEDE RØR

Imprægnerede

og uimprægnerede

Stort lager

Alltid leveringsdygtig

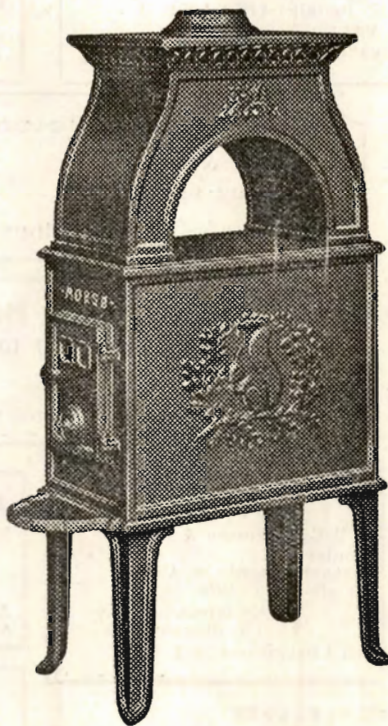
Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

Ølgod

Telefon 59

Morsø Støbegods

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL. HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, civilingeniør J. Parbo (formand),
afdelingsleder, skovridder B. Steenstrup og botaniker N. C. Nielsen.

Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg